

Széchenyi Zsigmond: Szarvasok nyomában (részletek)

(folytatás az 1. oldalról)
sem „agancsot” nem növesztenek, sőt ráadásul még epehólyagjuk is van, amivel pedig egyetlen rendes szarvasféle nem dicsekedhet!

(Az epehólyag hiányát – a szarvasfélék e fontos zoológiai ismertetőjelét – tisztán tudományos jártasságom fitogtatása céljából említtem. Mert hiszen nekünk vadászoknak ez valóban nem fontos. Agancsa legyen annak a szarvasbikának! Mégpedig nagy! Mit bánjuk mi akkor az epehólyagját!)

A szarv és agancs közti különbséget, noha ezzel mindnyájan tisztában vagyunk, a netán e sorokba kíváncsiskodó laikus okulására mégis megemlítem:

Szarv: a homlokcsontból eredő csontcsapotok módjára körülfogó, belül üres szaruképződmény, állandó függeléke az állatnak.

Agancs: ideiglenes, tömör csontképződmény, évenként lehullik, s a homlokból eredő csontcsapok (rózsatövek) felületén újból kifejlődik.

Bennünket (...) csak azok az állatok érdekelnek, melyeknek fejét időközönként újrakejlődő agancs koronázza, vagyis a szarvasfélék (Cervidae) nagy családjának agancsos tagjai.

Vajon mire való a szarvasagancs? Számtalanszor meggyőződhetünk a természet bámulatos bölcsességéről, valamint azon gyakran ismételt közhely igazságáról, miszerint „a természetben semmi sem történik ok nélkül”.

Milyen titkos célja lehet hát – kérdezzük méltán – az agancs évről-évre való újrakejlődésének?

Hiszen a mindinkább növekvő agancs felépítése rendkívüli, méltánytalannak tűnő próbára teszi az állat szervezetét. Agancsfejlesztés idején erőltetett anyagcsere áll be, fokozott vérellátásra van szüksége. A háncsba takart, mégis rendkívül érzékeny, bőven átvértett, éretlen agancs oly forró, mintha állandó, súlyos gyulladás hevitené...

A regenerálás eme évente ismétlődő, szinte oktalannak tűnő erőmutatványának, az életenergiák e látszólagos eltékozlásának magyarázatát a természet olyan titkos fiókba zárta, melynek lakatculására még ma sem sikerült rátalálnunk.

Azt ugyan gyarló szemünk is látja, hogy az agancs, a szarvasbika

rekonstruált fejdíszre mindig aárosodás idejére készül el, lakodalomra érik meg, akkor a legszebb, a legtökéletesebb. Hogyis ne, hiszen akkor van rá a legnagyobb szüksége: a lovagi tornák idején, a szerelmi harcok, a vetélytársakkal vívott éjjeli párbajok alkalmával! Élesen csattognak olyankor az összecsapó agancsfegyverek, recseg-ropog, sőt gyakran török is a dárda, buggyan a vér, komoly sebek tüttenek, halálos döfés is akárhányszor esik...

Az agancs tehát a természetes szelekcióhoz, s ennek kapcsán a fajfenntartáshoz szükséges fegyvere a nőstényért küzdő himnek.

De eme elsődrendű célján kívül egyéb hivatásáról is tudunk. Nemcsak fegyvere az a szarvasnak, hanem egyúttal dísz is, erejének, egészségének, vetélytársain való fölényének, biológiai képességének fokmérője. A terebélyes, ágas-bogas agancsú bika már a puszta megjelenésével is tekintélyt kelt gyengébb agancsú társai előtt, s egyben bizonyára a tehének szemében is kívánatosává válik. Ilyenkor tehát tüntetésre, kérdésre, hódításra szolgáló, tiszteltet parancsoló díszé válik az agancs – elsődrendű ismertetőjelle a természetes kiválasztás fontos versenyében.

Az agancs – noha elsősorban fegyver – nem okvetlenül verekedésre való. Akárhányszor már puszta megmutatkozásával is eléri célját, mielőtt még aktív viaskodásra kéne. Hogy aztán hol az a mezsgye, amin túl az agancs már nem „fejdísz”, hanem „fegyver”, ezt élesen meghatározni nemigen tudnánk.

A Cervidae család jeles társasága – Afrika és Ausztrália kivételével – földünknek jóformán minden táját lakja: Észak-Szibéria tundráitól Dél-India tropikus dzsungeljéig, Grönland s a sarkvidéki Amerika jégcszege partjaitól az argentinai „pampák” forró síkságáig otthonos, sőt még a Kelet-indiai-szigeteken is találkozhatunk egyik-másik fajtájával.

Valamennyiük közös tulajdonsága – ismételjük meg kellő nyomatékkal –, hogy teljes korú himjük homlokát agancs díszíti. Májukról viszont, a többi kérődzővel ellentétben, hiányzik az epehólyag. Ami engem illet az egész epehólyag kérdés hidegen hagy.

Szarvasfélék: pézsmaszarvas ~;

Szarvas formák: víziózek, őzek, amerikai szarvasok, andeszi szarvasok, perui ~, nyársas ~, brazilai törpe ~, pudu ~, jávor ~, taránd ~, karibu, mutyák ~, rúza ~, axis ~, Akfréd herced ~, disznó ~, számbár ~, ló ~, filippini ~, sörényes ~, molukki ~, barazinga ~, lantszarvú ~, szikla ~, vapiti, iszubara ~ Thorold ~, sárgafakír ~, tibeti ~, kasmír ~, maral, spanyol ~, berber dám ~, törpegím ~, gímszarvas...

Vedd és olvasd!

Horváth Anikó, az Ótemplom evangélikus lelkésze, iskola-lelkész köszöntötte július 6-án vasárnap, a Tessedik Sámuel Múzeum nagytermében összegyűlt közönséget, akik azért jöttek, hogy részesei legyenek a Biblia Évében a „Biblia évszázadai – évszázadok Bibliái” című vándorkiállítás szarvasi megnyitójának.

A lelkész asszony szavaiból megtudhatta a közönség, hogy a kiállításon nem csak különböző korok és nemzetek Bibliáit láthatjuk, hanem a falakon elhelyezett szövegek és térképek segítségével rengeteg érdekességgel, információval gazdagodhatunk a Könyvek Könyvével kapcsolatosan. Egy tárlóban pedig nem csak nézegetni, de lapozgatni is lehet különböző Bibliákat, s kapcsolódik a kiállítás-hoz egy hangzó-anyag is, ahol a Biblia által ihletett zeneműveket és hangos Evangéliumokat hallgathatnak meg az érdeklődők. Horváth Anikó mindenkit arra biztatott, hogy a viszonylag rövid ideig – július 16-ig – látogatható tárlatot nézzék meg, s aztán minél gyakrabban vegyék kezükbe otthoni Bibliájukat is,

hogy Szentírás élő és ható volta teljessé válhasson. Tolle et lege! Vedd és olvasd! – fejezte be szavait Horváth Anikó. Babák Mihály polgármester pedig csatlakozott szavaihoz, felidézve azokat az időket, amikor a hatalom annyira félt az egyháztól, hogy annak szétverésére törekedett, s száműzni igyekezett a családi könyvtárakból a Bibliát is. A polgármester feltette a kérdést: Ha a Könyvek Könyvét nem ismerjük, nem olvastuk, vajon hogy érthetjük meg a világot? S válaszolt is rá: El kell olvasni a Bibliát. Köszönetet mondott azoknak, akik lehetővé tették, hogy Szarvason is megismerkedhessenek az emberek ezzel a kiállítással, ami által mindannyian többek és nemesebbek is leszünk.

Ruzicskay kuratórium

Lejárt a Ruzicskay György Közalapítvány kuratóriumi tagságának öt évre szóló megbízatási ideje. Közülük dr. Posgay Elemér nem vállalta a következő időszakra a feladatot, így a képviselőtestület ennek ismeretében választotta meg a következő évekre a kuratórium tagjait, a következőképpen. Elnök: dr. Reszkető Péter, alelnök: Koszti Pál, tagok: Aradi András, Dr. Kepenyés-Darida Bea Nóra, Dr. Demeter László, Mótán Tibor, Tasnádi Attila.

További kitüntettek

Múlt heti számunkban tudósítottunk a Szarvasi Szakorvosi Kft és a Szarvasi Tüdőgyógyász Kft. által szervezett Semmelweis-napi ünnepségről, melyen átadták az önkormányzat elismerő okleveleit, kitüntető díjait. Az önkormányzati elismerések mellett jutalmat adott ezen a napon a Szarvasi Szakorvosi Kft. három dolgozójának, elismerve kiváló munkájukat. Hricz Sándorné, Rágyanszkiné Uhljár Zsuzsanna és Máté György vehetett át még jutalmat a szarvasi Semmelweis-napi ünnepségen.